

énekekbe, melyekben Szűz Mária mint Isten anyja s a megromlott Magyarország pátronája egyszerre szerepel; de önállóan még termékenyebb motívuma honvágya: szeretete, ragaszkodása az elszakított, idegenek-megszállta Felföldre. Megéneklí szomorú búcsúját, azután látogatását; a sírokat, melyek ellenállhatatlanul oda vonzzák; meláz a zólyomi vár alatt, a sebesvízű Garam mentében, a halhatatlan Rákóczi sírjánál. Sorsa, amint költeményeiből látszik, az Alföldre vetette, de onnan visszavágy a felföldi tájak után; lélekben ott él. Lírai sóhajokban panaszol, kesereg, de vigasztal s feltámadást is hirdet. Örvendő lélekkel zeng minden mozzanatot, mely elszakított magyar vérei nemzeti érzésének törhetetlenségéről tanuskodik, vagy sorsának jobbrafordulását jelzi. Erős a hite Nagy-Magyarország feltámadásában s erős a vágya, hogy Felföldjét minél előbb magyar hazának mondhassa.

Kisebb motívumai közül néhány melegebb dalra ihletik családi érzése; az életviharban családja a nyugalom révé; megéneklí élő fiát s elhunyt kis leányát. Néhány dalt szentel szülőfalujának s szülőházának, továbbá tanítói pályájának, melyet még egy hosszabb alkalmi költeményben is magasztal; azután költői hivatásának.

Verselése gyakorlottabb kezekre vall az egyszerű formák költője; bonyolultabb strófákban már nehézkesebb. Stílusa egyszerű, csak itt-ott foltozza egy-egy elütőbb, erősebb vagy cifrább kifejezés.

Általában Berkényi Károly kötete tisztességes költői törekvés terméke; nem egy darabja, különösen hazafias költeményei között, maradandó becsű.

Nagy Sándor.

Vucskits Jenő: Az iskolai és családi nevelés főkérdései. Miskolc, 1927.

Magyar Jövő Rt. A szerző sok szeretettel foglalkozik problémáival s számra éles megfigyelése gyarapítja a pedagógia adattárát. Gondosan megkülönbözteti a gyermek lelkében élő dac, lustaság okait s a szeretetet jelöli meg a nevelés főelvének. Nevelőmunkát követel elsősorban az iskolától, de elutasítja azt a kívánságot, hogy «könynyű» legyen az iskola. A nevelés főkérdései sokkal jobban összebonyolódtak az irodalmi étellel, semhogy ennek érintése mellőzhető volna; erre is vannak figyelemreméltó észrevételei. Legtöbb javaslata természetesen iskolai vonatkozású és különösen a fegyelmezést érinti.

T. P.

Vásárhelyi Pákozdy Ferenc: A Tisza sirálya. Versek. Törekvés-nyomda kiadása és nyomása Hódmezővásárhelyen, 1927. Pákozdy Ferenc önmagát, szerelmét, hazafiságát s egyéb benyomásait éneklí. Költészetéről egyelőre kevés jót mondhatni. Ady hatása szellemében, témáiban, stílusában fel-feltűnik, de nem előnyére. Megáldja a lápot, mert szerinte «áldott ezerszer a mocsár». Különösen a *Meddő szerelem* s a *Tisza sirálya* című ciklusában nyilvánvaló Ady hatása. Szerelmében ő is az «igaz bűn szeplőtelenje»; hazafias eszméi közt ott van Ady ötlete, hogy vesztünkre hagyjuk el Keletet. (*Hazug volt a csodaszarvas.*) Egyébként költésze kiforratlan, ami költőibb gondolata van, elvész a szavak zabolátlan árfában. Nem egy helyen ízléstelen is. (*Rigmus Ferenc-napra.*) Stílusa szeretlen, cifrázkodó, dagályos; sokszor erőltetett, értelmetlen. Az ilyen kifejezések: «az izmosult fiúnak legelni vénhedését», «megtetézi jóság havával boglya életünket», semmiféle impresszionizmussal nem menthető. Szerzőnek több komolyságot, önfékezést, harmóniát s főképp ízlést ajánlunk. *n. s.*